

JAARVERSLAG OVER HET 47e VERENIGINGSJAAR 2015 van de **GESCHIEDKUNDIGE KRING VAN STAD EN LAND VAN BERGEN OP ZOOM**

Vereniging

Op 16 november 1967 namen enkele inwoners van Bergen op Zoom het initiatief tot het oprichten van de vereniging "Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom".

De oprichting vond plaats op 1 januari 1968, waarna de notariële akte is verleden door Notaris P.C. Molenaar te Bergen op Zoom. Koninklijke goedkeuring van de statuten verkreeg de vereniging op 15 maart 1971. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 21 juni 1996, verleden door Notaris J.J. Bakker te Bergen op Zoom.

Onder nummer 40280920 zijn de statuten ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel te Breda.

Bestuur

Samenstelling van het bestuur op 1 januari 2015:

Voorzitter: de heer Joost de Graauw
Secretaris: mevrouw Greetje Hage
Penningmeester: de heer Jos van Rijn
Leden: mevrouw Hilde van den IJssel, mevrouw Ria Huisman,
de heer Marc van der Steen, de heer Jan van Tienen,
de heer Laurijs Weyts en de heer Sjef de Wit

Op 22 april 2015 heeft de Algemene Ledenvergadering ingestemd met de volgende bestuursamenstelling:

Voorzitter: de heer Joost de Graauw
Secretaris: de heer Sjef de Wit
Penningmeester: de heer Jos van Rijn
Leden: mevrouw Ria Huisman, de heer Jan Hopstaken
de heer Marc van der Steen, de heer Jan van Tienen,
de heer Laurijs Weyts

Alle bestuursleden zijn vrijwilligers en ontvangen geen enkele vergoeding voor hun werkzaamheden binnen de Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom.

Leden

Ereleden in 2015:

Dr. W.A. van Ham (erelid sinds 24 april 1995)

Aantal leden:

	Per 1 januari 2015	Per 31 december 2015
Ereleden	1	1
Leden	1212	1198
Kroonleden	5	5

Vergaderingen

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op woensdag 22 april 2015 in de Ontmoetingskerk te Bergen op Zoom. In het jaar 2015 werden 10 bestuursvergaderingen gehouden.

In memoriam

Begin september werden we geconfronteerd met het onverwacht overlijden van Theo Jansen.

We verloren een oud-secretaris (1983-1986) en redactielid van de Waterschans. Hij was betrokken bij de voorbereidingen van 700 jaar Heerlijkheid Na het neerleggen van zijn secretariaat in 1986 bleef Theo wel betrokken bij onze Kring.

Werkzaamheden bestuur en activiteiten

De volgende activiteiten werden georganiseerd:

- Hofzaallezingen

In de maand maart 2015 is in samenwerking met Het Markiezenhof Historisch Centrum en Heemkundekring Halchterth weer een reeks van vier lezingen over de cultuurhistorie in en rond Bergen op Zoom georganiseerd.

- 03 maart 2015 : Gewone mensen in ongewone omstandigheden door Jan van Oudheusden
- 10 maart 2015 : Geschiedenis van Joodse families in Bergen op Zoom door Anje van Buuren
- 17 maart 2015 : De slag om de Schelde door Paul Versijp
- 24 maart 2015 : De Canadese bevrijders door Robert Catsburg

Alle lezingen waren uitverkocht, ruim 110 bezoekers per avond.

- Maand van de Geschiedenis

De activiteiten in het kader van de Maand van Geschiedenis zijn op 1 oktober 2015 geopend door de Geschiedkundige Kring met een lezing van de historicus Sander Wassing in de Hofzaal van het Markiezenhof. Een lezing met als onderwerp "Alva's Raad van Beroerten, Commissarissen van de Bloedraad bezoeken Bergen op Zoom (1568-1573)". Sander Wassing schetste een beeld over de gevolgen van de ontstane onrust in de Nederlanden in 1566, een onrust die leidde tot de Beeldenstorm. Een antwoord op die onrust kon niet uitblijven. Koning Filips II greep in door de hertog van Alva opdracht te geven orde op zaken te stellen. Deze laatste stelde een speciale rechtbank in om de beeldenstormers op te sporen en te bestraffen. De commissarissen van de Raad bezochten ook enkele malen Bergen op Zoom. Niet minder dan 57 inwoners van Bergen op Zoom zijn door de Raad veroordeeld. Een boeiende lezing die door 85 personen werd bezocht.

- Geschiedenisquiz

Op 10 april 2015 werd voor de elfde keer de Bergse Geschiedenis Quiz gehouden in de Theaterzaal van RSG 't Rijks. De Werkgroep Quiz had met veel enthousiasme interessante quizvragen bedacht. Er namen 21 teams aan deel. Op de eerste plaats eindigde het team van de Lievevrouweparochie, het team van de Vereniging Binnenstad werd tweede en het team Ken Dut Nog Trug is als derde geëindigd. Het team van Lievevrouweparochie mocht de wisselbeker definitief mee naar huis nemen.

- Algemene Ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op 22 april 2015 in de Ontmoetingskerk. De presentielijst werd getekend door 55 personen, inclusief de bestuursleden. Tijdens het huishoudelijk gedeelte van de vergadering werden, zoals gebruikelijk, o.a. de volgende punten besproken: financieel verslag 2014, herziene begroting 2015 en de begroting 2016. Uitvoerig werd stilgestaan bij de bestuurswisselingen: Greetje Hage nam afscheid van het bestuur na 7 jaar secretaris te zijn geweest. Zij werd opgevolgd door Sjef de Wit. Ook Hilde van den IJssel nam na 6 jaar afscheid van het bestuur. Zij werd opgevolgd door Jan Hopstaken. Extra aandacht kreeg het agendapunt 10: Het 50 jarig jubileum van de Geschiedkundige Kring. Marc van der Steen, projectleider, gaf een eerste inblik in de werkzaamheden voor de viering van dit jubileum. Na de rondvraag sloot de voorzitter de formele vergadering. Na de pauze gaf de heer Peter de Kock een lezing over het maken van de documentaire: "Slag om de Schelde" voor ZuidWest TV.

- Geschenk aan de leden

n.v.t.

- Jaarlijkse Ledenexcursie: Delft

Op 5 september 2015 is de jaarexcursie georganiseerd door de Werkgroep Excursies. Dit keer ging de reis naar de Prinsenstad Delft. Na ontvangst volgde er een stadswandeling waarbij er ook een bezoek werd gebracht aan de Nieuwe Kerk (grafmonumenten v.d. Oranjes). Na de lunch werd er ook nog een bezoek gebracht aan Museum Prinsenhof (voormalig Hof van Willem van Oranje) Er waren 62 deelnemers.

- Vrijwilligersbijeenkomst 17 oktober 2015

De vrijwilligers van de Geschiedkundige Kring met partners werden uitgenodigd om een kijkje te nemen in het Wilhelmiëten museum te Huybergen.

In totaal hadden 34 personen, zich hiervoor aangemeld. De deelnemers werden in het museum rondgeleid door broeder Adri Franken en Marian Muller, dit nadat broeder Adri eerst een korte lezing had gehouden over de Wilhelmiëten en de broeders van Huybergen.

Na de prima lunch kon ieder weer zijns weegs gaan.

- Stadsexcursies

Stadsexcursie Historische Kroegentocht (17 mei en 7 juni)

Telkens met een groep van ruim 30 deelnemers (en nog tientallen op de reservelijst) nam Henk Franken ons mee voor een wandeling langs kenmerkende uitgaansgebieden in onze stad.

Vertelde over de opkomst en neergang, liet bijzondere plaatsen zien en verhaalde in een vlotte Bergse vertelstijl daarbij met bijzondere anekdotes over het wel en wee van ieder café.

Stadsexcursie Heerenkamer en Witte Zaal

Op 1 november namen Jan en Laurijs Weyts een groep van 36 belangstellenden mee naar de herstelde Witte Zaal in het Stadhuis en daarna naar de geheel gerenoveerde Heerenkamer.

Hier werd uitgelegd hoe er te werk was gegaan om alles weer in orde te hebben voor de komende decennia

Commissie Kascontrole

Deze commissie bestond uit de heren Piet Hoppenbrouwers, Ton Verdult en Wis van Meurs.

Deze commissie heeft op 20 maart 2015 de financiële stukken over het jaar 2014 gecontroleerd.

De Waterschans

Zoals gebruikelijk is *De Waterschans* in 2015 vier maal verschenen en voor niet-leden te koop aangeboden in de plaatselijke boekhandel.

De redactie bestond in 2015 uit Irene van Kemenade (hoofdredactrice tot de herfst van 2015), Jaap Dekker (redactiesecretaris), Tineke van Dam en Jac Backx (beiden lid van de redactie tot de zomer van 2015), Bart van Eekelen, Joost de Graauw, Marieke Liefding, Jan Peeters (hoofdredacteur sinds de herfst van 2015) en Daphne Valentijn.

Binnen de redactie is afscheid genomen van Jac, Tineke en Irene. De redactie streeft naar invulling van de leeggevallen plaatsen. In januari 2016 is Margot Franken tot de redactie toegetreden.

In 2015 is er definitief een einde gekomen aan de rubriek *Wardtaal*, de reeks artikelen door Ward Warmoeskerken. Van Ward zal in mei 2016 afscheid genomen worden door de redactie. Het ziet er naar uit dat de nieuwe rubriek *Uit de archiefdoos* een goede vervanging zal zijn voor *Wardtaal*; op de eerste aflevering in nummer 2015-4 is een hoge respons gekomen van de lezers. *Uit de archiefdoos* wordt verzorgd door Conja van der Meule, archiefmedewerkster van Het Markiezenhof.

Wat de digitalisering van het tijdschrift door Het Markiezenhof betreft: de vertraging van twee jaargangen die ontstaan was bij het bedrijf dat de digitalisering uitvoert, is inmiddels ingehaald

Werkgroep Boeken

De werkgroep Boeken werd in 2015 gevormd door Willem Vermeulen, Adriaan van Roode, Jan Voorsluijs en Marc van der Steen (tevens contactpersoon namens het bestuur.)

In 2015 hebben ze een begin gemaakt voor het ledengeschenk 2016: een boek over het leven van Cornelis J. Rogier

Werkgroep School voor Geschiedenis

De School voor Geschiedenis is in september 2014 gestart met haar vijfde schooljaar op weg naar het eerste lustrum. De organisatie van de school is in handen van de Werkgroep School voor Geschiedenis onder leiding van het bestuurslid Jan Hopstaken. In 2015 bestaat de werkgroep uit: Peter van Dijk, Hilde van den IJssel, Chris Kraaijmes, Klaas Plompen, Ies Telkamp, Jan van Tienen, Ria Weyts en Frans Witjes. Yolande Kortlever treedt op als adviseur van de werkgroep. Op de cursusavonden zijn daarnaast Jac. Backx, Onno Bakker en Johan van Geel actief om een en ander in goede banen te leiden.

De cursuslocatie is het Mollerlyceum aan het Bolwerk in Bergen op Zoom.

In het cursusjaar 2014-2015 waren er totaal 215 cursisten; 46 voor het eerste jaar, 41 voor het tweede jaar en 128 cursisten die zich voor één of meerdere modules hebben ingeschreven.

In het eerste en tweede cursusjaar komen de volgende onderwerpen aan bod: Algemene Inleiding tot 1648 en Algemene Inleiding na 1648, Nederzettingsgeschiedenis, Bestuur & Rechtspraak, Stadsplattegrond, Onderwijs, Vroege bedrijvigheid & Industrie, Militaire Geschiedenis, Geschiedenis van de verdedigingslinie rond Bergen op Zoom, Bergen op Zoom als jaarmarkt- en kermisstad, Religie, Muziek, Bouwgeschiedenis, Mode en Literatuurgeschiedenis.

Na het doorlopen van het eerste en tweede schooljaar kan er een keuze worden gemaakt uit de volgende modules: Archiefonderzoek*, Bedrijvigheid & Industrie, Genealogie*, Kunst & Cultuur, Stadsplattegrond tweede helft negentiende en twintigste eeuw, Historische Ontwikkeling Landschap, Gertrudiskerk, Potmakers in Bergen op Zoom, Het Markiezenhof, Vondstdeterminatie (in samenwerking met Stichting In Den Scherminckel), Dorpen in het Markiezaat, Oud Schrift uit de vijftiende en zestiende eeuw*, Oud Schrift uit de zeventiende en achttiende eeuw* de Cultuur van de christelijke religie.

De docenten zijn: Jac Backx, Cees Boerhout, Han Bos, Ard-Jan Bruijs, Bart van Eekelen, Elly van Eekelen, Gerrit Groeneweg, Willem Heijbroek, Jan Hopstaken, Irene van Kemenade, Yolande Kortlever, Johan Stalknecht, Rud Smit, Hans Smout, Marc van der Steen, Cees Vanwesenbeeck, Willem Vermeulen, Marco Vermunt, Willem de Weert, Jan Weyts, Laurijs Weyts en Ria Weyts.

(* deze modules worden eenmaal in de tweejaar aangeboden)

Het eerste lustrum is niet onopgemerkt voorbijgegaan. Op 15 april is er een lustrumbijeenkomst georganiseerd waarvoor zich ruim 100 cursisten en oud-cursisten hebben ingeschreven. Tijdens de bijeenkomst is afscheid genomen van Hilde van den IJssel als voorzitter van de werkgroep. Zij heeft, samen met Ad van den Buck, aan de wieg gestaan van de School voor Geschiedenis. De werkgroep kan -gelukkig- nog gebruik maken van haar kennis en ervaring. Zij blijft bij de school betrokken als lid van de werkgroep. Tijdens de lustrumviering heeft de heer Ad Rooms een lezing verzorgd met als onderwerp "Gezinnen XL".

In november is er, in samenwerking met de gemeente Bergen op Zoom, een korte cursus georganiseerd voor ambtenaren. Gedurende drie avonden hebben 21 ambtenaren nadere kennis gemaakt met enkele facetten van de stadsgeschiedenis; facetten die betrekking hebben op de taken en beleidsterreinen van de gemeente Bergen op Zoom (Stadsontwikkeling, Bedrijvigheid en Industrie en Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen ca. 1850-1970).

Werkgroep Websiteredactie

De Werkgroep Websiteredactie staat onder leiding van het bestuurslid Laurijs Weyts. De werkgroep bestaat uit de heren Marcel van Gastel, Ad van Loon en Hans Mulders. In 2015 is de website verder uitgebouwd en heeft een modernere uitstraling gekregen. Ook heeft de website redactie een webstatuut opgesteld dat voorgelegd is aan het bestuur.

Werkgroep Excursies

De werkgroep Excursies werd in 2015 gevormd door:

de heren Piet Bernaards, Toon Demmers en Fons Evers.

Naast de jaarlijkse excursie, dit jaar naar Delft heeft de Werkgroep ook nog een aantal kleinere excursies georganiseerd voor de leden die zich aangesloten hebben bij de reisclub van onze Kring, t.w.:

07.02.15	Bezoek aan het Rijksmuseum Van Oudheden te Leiden om kennis te maken met de handelsstad Carthago 70 deelnemers
30.05.15	Dagexcursie naar Luik voor een echte stadsexcursie op wandelschoenen 40 deelnemers.
31.10.15	Bezoek aan het Hof van Nederland en het Huis van Gijn te Dordrecht 50 deelnemers.

Werkgroep Geschiedenisquiz

De Werkgroep Geschiedenisquiz werd in 2015 gevormd door: mevrouw Yolande Kortlever en de heren Ton van den Boom, Fons Evers, Cees Vanwesenbeeck, Frank Wierckx, Johan van Geel en Laurijs Weyts. De werkgroep is er in 2015 weer in geslaagd om een boeiende geschiedenisquiz samen te stellen. Op de avond zelf werden ze door een aantal vrijwilligers geassisteerd bij het uitreiken en ophalen van de quizvragen en het nakijken van de antwoorden om zodoende snel de uitslag bekend te kunnen maken.

Overleg Cultuur Historische Organisaties Bergen op Zoom

Deelname aan het overleg met de lokale erfgoedorganisaties oftewel Cultuur Historische Organisaties (CHO) in de gemeente Bergen op Zoom werd ook in 2015 gecontinueerd.

Ons bestuurslid, Ria Huisman vertegenwoordigde ons in 2015 in dit overleg.

Brabants Heem

Brabants Heem is de overkoepelende organisatie in Noord-Brabant van lokale erfgoedorganisaties.

Ons bestuurslid, Jan van Tienen, vertegenwoordigt onze Kring al enkele jaren bij de vergaderingen van Brabants Heem.

Communicatie en publiciteit

Voor de communicatie met de leden maakt het bestuur o.a. gebruik van het verenigingsorgaan *De Waterschans*. Voor de algemene informatieverstrekking over de Geschiedkundige Kring worden de lokale media benaderd en wordt de website van de Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom (www.geschiedkundigekringboz.nl) gebruikt.

Ook in 2015 heeft de Kring regelmatig de aandacht van de lokale media weten te trekken in verband met activiteiten die we georganiseerd hebben.

Tot slot

De Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom kan terugkijken op een goed verenigingsjaar, waarin voldoende activiteiten door vrijwilligers tot stand kwamen.

Het bestuur dankt iedereen van harte die hieraan een bijdrage heeft geleverd.

Bergen op Zoom, maart 2016

Sjef de Wit, secretaris